

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20. szám
Telefonszám 800.

Felelős szerkesztő:
KÓNYA LAJOS.

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

— Megjelenik mindennap délután —
Előfizetési díjak: egész évre 72 K
félévre 36 K, negyedévre 18 korona

Az antantgr. Berchtold kiadatását követeli.

A német-osztrák kormány tudvalevően vörös könyvet adott ki és az abban foglalt okmányok igen súlyosan érintik Berchtold gróf volt magyar külügyminisztert s nyilvánvalóvá teszik, hogy igen nagy része van a világháború megindításának átkos munkájában. Egy hágai távirat most azt közli, hogy a *L'Homme Libre* és a *Le Temps* egybehangzó jelentése szerint a szövetségesek követelni fogják a bécsi leleplezések alapján Berchtold gróf kiadatását.

Cseh pénzt vernek Kőrmöcbányán.

Prágából jelentik, hogy a Csehszlovák sajtóiroda értesülése szerint a kőrmöcbányai pénzverőben csehszlovák váltópénzt fognak verni.

Hus Budapest lakosságának

Bécs okt. 1. Az amerikai misszió Budapest éhező lakosságára részére a pillanatnyi szükség fedezésére 400 vagon húst küldött. A hus egy része már meg is érkezett Budapestre.

Károlyi Mihály emlékiratai.

A Neues Wiener Tagblatt grágai levelezője írja: Károlyi Mihály gróf Prága egyik külvárosának egy magánosan álló villájában lakik és ott emlékiratain dolgozik.

Lengyel munkások Franciaországnak.

Páris, okt. 1. A francia és lengyel kormányok között tárgyalások folynak aziránt, hogy lengyel munkásokat bocsásson Lengyelország az elpusztított francia területek megművelésére. A lengyel kormány valószínűleg 100 000 munkást küld Franciaországba

Románia tárgyal Ausztriával a gazdasági forgalom felvételéről.

Bécs. Diamandi román követ és meghatalmazott miniszter, aki ezidőszerint Budapesten teljesít szolgálatot, — Renner kancellárral és a német-osztrák közlekedési államtitkárral arról tanácskozott, hogyan szállíthatna Románia élelmiszereket a Dunán és vasúton. A tanácskozáson abban állapodtak meg, hogy Románia és Német-Ausztria szakelőadói találkozni fognak valószínűleg Budapesten, hogy előkészítsék Románia és Német-Ausztria gazdasági forgalmának újból való megkezdését.

D'Annunzió örült terveli.

Bern, okt. 1. D'Annunzió Fiumén kívül még akarja szállni a dalmát-partoken Zára, Spalato, Sebenico és más dalmát városokat is. Abbázában nagy csapatösszevonások történtek és így azt hiszik, hogy titokban az olasz kormány is segíti az expedíciót, amelynek kudarca nem lehet kétséges. A dolgok az antant ellenére történnek, de a katonaság sem lelkesedik D'Annunzió hősködésén.

Jászi Oszkár kesereg.

Bécs, okt. 2. Jászi Oszkár, a bécsi „Der Morgen“ egyik számában krokodilkönnyeket hullat Magyarország szomorú állapotán és új zsidós kormány alakítását követeli. — Ugy látszik, Jászi nem tudja, hogy Magyarország szomorú helyzetét az ország népe többek közt neki is tulajdonítja, amiért a felelősségvétel nem is marad el. Magyarországnak nincs többé szüksége olyan kormányra, amelyben a Jászi Oszkárok még egyszer szóhoz jutnak. Jászi aradi szereplésével és a „forradalmi vívmányokkal“ örökre eljátszotta szerepét.

Készen van a vádirat a kommunisták ellen.

A budapesti ügyészségen gőzerővel folyik a munka a kommunista bűnperekben. A legnevezetesebb foglyok a Markó-utcai fogházban vannak.

Ide hozták be: dr. Szabados Sándor, Nyisztor György, Bokányi Dezső, Haubricht József, dr. Czöbel Ernő, Dovcsák Antal és dr. Balázs Emil népbiztosokat. A nevezetesebb emberek közül itt vannak még: Benyovszky Károly detektívőnk helyettes, Nánássy László detektívőnk, dr. Fényes Samu ügyvéd, Blaha József ékszerész, Luj Béla hentessegéd (a terroristák kinzómestere) és dr. Engel József törvényszéki jegyző, dr. Bartha József miniszteri titkár, dr. Medgyesi István ügyvéd, dr. Csató Gyula, a katonai törvényszék elnöke, dr. Vízny Ferenc, a forradalmi törvényszék elnöke, Jancsik Ferenc, a vörösőrség parancsnoka, Bolgár Sándor máv. felügyelő, Páll György főkapitányhelyettes, Somló Dezső, a lakáshivatal volt elnöke, Faber Oszkár választásügyi likvidátor, Kelemen József mérnök, dr. Marton Ferenc törvényszéki bíró, Bársony Kornél igazgató, dr. Veres Mihály, dr. Hegedüs Gyula, Apáthy György, dr. Lévai Oszkár, Heltai Viktor volt városparancsnok stb.

A Margit-köruti katonai fogház úgy néz ki, mint egy megerősített katonai tábor. Itt őrzik a terroristákat, köztük a leghíresebbeket: Kerekes (Kohn) Árpádot, Csorny Józsefet és Korvin (Klein) Ottót. Csendőrség áll posztot itt és éberül vigyáz, nehogy a gyilkosok közül valaki megszökhesse. A főbűnösök ellen egyébként az ügyész vádirat már készen is van.

Skoda-Creuzot kapcsolat.

Prágából jelentik, hogy a Skoda-gyárak nacionalizálására és a Schneider-Creuzot gyárakkal véle egybekapcsolására a Skoda-gyárak megtartott közgyűlésén tették meg az első lépést. Egyszermind új elnökséget és új igazgatótanácsot választottak s az utóbbit három francia taggal kibővítették. A közgyűlés elhatározta, hogy részvénytőkjéjét 72 millióról 144 millió csehszlovák koronára emeli föl.

Grey Washingtonba utazott.

London, okt. 1. A Reuter-ügynökség jelenti Londonból, hogy Sir Edward Grey rendkívüli megbizatással Washingtonba utazott.

Népszavazás a Szepességben.

Mint kerülő uton kapjuk a hírt, Szepességben és Arvamegyében az elmúlt héten népszavazás volt. Népszavazás úgy, ahogy azt a wilsoni 14 pont annak idején előírta. A népszavazás kérdése az volt, hogy a szepességi svábok és az árvaítók cseh vagy lengyel alattvalók akarnak-e lenni. És a szepesiek és árvaik úgy döntöttek, hogy Lengyelországhoz akarnak csatlakozni. E döntés eredményeképpen a csehek már ki is üritették Eperjest és Bártfát, ahová a lengyelek bevonultak.

Az amerikai szenátus megerősítette a francia-amerikai védelmi egyezményt.

Washington. (Szikratávirat) A szenátus jogügyi bizottsága törvényesnek minősítette a francia-amerikai védelmi egyezményt. A szenátus az egyezményt legközelebb a külügyi bizottság elé terjeszti.

Francia-angol-német konzorcium.

A nagyiparosok és nagytőkésék, hogy megoldást találjanak a jelenlegi helyzetben, nagy gazdasági terv keresztülviteléhez kezdtek. — amelynek alapja: Oroszország óriási természeti gazdagságát kiaknázni egy francia-angol-német vállalkozóból álló konzorcium segítségével. Ez a terv a leghatalmasabb és leggazdagabb német iparvállalkozók hozzájárulására számít. Alapja abból a tényből indul ki, hogy az oroszországi bolsevizmus és zavarok állandó okai lesznek egész Európa bizonytalanságának és hogy minden európai politika lehetetlen addig, — amíg Oroszország nem nyerte vissza nyugalmát és amíg az orosz nép nem jut jó módra, amelyet észszerű kiaknázással biztosít.

Fenntartva a kérdést a bolsevizmus végét elmozdító utakról és eszközökről, az ottani körök azt gondolják, hogy a katonai műveleteket egy széles látókörű politikának kell támogatnia és követnie. — Az orosz gazdaságot 600 milliárdra becsülik. Egy, mind a három országra (Francia-, Angol-, Németország) támaszkodó misszió, helyreállíthatná az országok pénzügyi helyzetét Franciaország visszaszerzéséhez az Oroszországnak kölcsönzött 22 milliárdot és Németország kifizethető adósságait. Az országok közös érdeke kizárna minden háborút és a jelen pénzügyi bukását kikerülné. Az összes számotadó orosz személyiségeket megnyerték a terv érdekében, miután az biztosítja országuk természetes gazdaságának rendszeres kiaknázását.

A tervnek Arnold Reebberg heszteni iparos a kezdeményezője, — aki a berlini és párisi művészi körökben igen ósmert szobrász. A háború alatt a trónörökös mellé volt beosztva, akivel egyetértett abban, hogy az 1915 év végén békét kössenek. Békés működéséért ebben az időben le is letartóztatták. A terv partfogói közül említésre méltók a Schacht National Bank für Deutschland vezérigazgatója, Guggenheimer, az Augsburgi németországi gépgyár igazgatója, valamint a jelenlegi kormány több tagja. A tanácskozás alatt az a meggyőződés alakult ki, hogy Németország földrajzi helyzeténél és iparjánál fogva hivatva van fontos oroszországi szerepre, különösen pedig, hogy az ott szükséges iparcikkeket ő szállítsa. A francia érdek ebben a tervben széles részvétellel van biztosítva, a vállalatokban a katonai vámkérdéseket már is tanulmányozzák. (Matin, szept. 23.)

Nem szabad a város földjeit haszonbérbe kiadni
Szabadka város tudvalevőleg nagyobb mennyiségű földet ad ki bérbe, bizonyos bérleti feltételek mellett, amelyek között az a feltétel is szerepel, hogy a haszonbérlet a bérlet városi földet alhaszonbérletbe ki nem adhatja. — Ezen a ponton azonban sok bérlet tultette magát különösen a háború alatt és kiadogatta albérletnek a földet. A gazdasági hivatal most figyelmezteti a bérletet, hogy az ilyen üzletektől óvakodjanak, mert akiről kiderül, hogy a városi földet alhaszonbérbe kiadta, a bérletet megvonják.

Rendezték a városi alkalmazottak fizetését.

(Saját tud.)

okt. 2

Régi óhaj teljesült tegnap, a szegény rosszul fizetett városi alkalmazottak fizetését is rendezték. Soha sem javadalmazták valami fenyesen a városi tisztviselőket és szolgálókat, még a legboldogabb békevilágban sem lehettek megelégedve fizetésükkel, melyből már akkor is alig tudták önmagukat és családjukat fenntartani. Az utóbbi néhány esztendőben már csak telegődés volt az életük, valóban csodálatos, hogy még kibírták a nélkülözések éreit s magálták a helyüket akkor is, amidőn a nehéz anyagi viszonyok kemény próbára tették őket. A város alkalmazottainak tekintélyes része nem tért le a tisztesség s becsületesség útjáról, bár a mindinkább szaporodó anyagi gondok rátényszeríthették volna őket az ugynevezett „közigazgatási ballépésre”, de a többség soha sem gondolt s nem jutott eszébe ezek közül egyiknek sem az, hogy súlyos anyag helyzetükön egy kis hivatali visszaéléssel, gondtalan megélhetést biztosíthatnának maguknak és hozzátartozóiknak. Akadtak olyanok, akik mindenkor kihasználják a kedvező alkalmat s jó ideig üzték zavartalanul a hárócsolás „nemes mesterségét”, amely mindenkor kiállta a versenyt a lánckereskedelemmel... De hagyjuk a kényes témát. Mindössze annyit jegyezzünk meg, hogy ezen idő alatt a többség a lelkiismeretes tisztviselők és szolgálók szomorúan

elfojtott keserűséggel élték le napjaikat. Sokan csodálkozásukat fejezték ki a felett hogy mikéint jöhettek ki a derék emberek ily csekély jövedelemből. A szolgálókról alig mertek említést tenni. Egy népszerű korifens azonban ezekről is nyilatkozott, még pedig egyik közgyűlésen, ahol a város fejei teljes számmal jelentek meg. „Csodálkozhatunk uraim, mondotta többek között az illető, hogy a város nyomorgó szolgálói nem lopnak, hiszen 50 korona havi fizetésből még az igénytelen koldus sem tud megélni”.

Most felvirradt. Az alantas alkalmazottak élveznek jobb javadalmazást. Egyik másik rendőrbiztos az új fizetés rendezés alapján nagyobb fizetést huz, mint egy tanácsnok vagy mint maga a h. polgármester, kinek pénlékekkel együtt 1000 korona havi fizetés jár, míg az alantcsok közül többnek 1000 — 1400 korona havi gázsija van. Az új fizetés rendezés szerint tehát a főhivatalnokok fizetését alig 2-5 százalékkal, viszont az alantasokét és szolgálókat 100 százalékkal emelték fel. Említenünk sem kellene, hogy az új fizetésrendezés igazságtalan, amennyiben tekintetbe kellene venni a reprezentatív állásban lévő helyzetét is amellett, hogy a kis hivatalnokok és szolgálók fizetését a viszonyoknak megfelelően rendezik...

Felemelik a baleset után járulékokat élvező munkások drágasági segélyét.

Az S. H. S. állam szociálpolitikai minisztériuma rendeletet küldött le a munkásbiztosító pénztárakhoz, amely rendelet szabályozni kívánja mindama munkások drágasági segélyét, akiket baleset ért és ebből kifolyóan a biztosító pénztárak részéről baleseti járadékot élveznek. A szociálpolitikai minisztérium arra az álláspontra helyezkedve, hogy a növekedő megélhetési nehézségek és az általános drágaság következtében, a 1907. évi XIX. t. c. által megállapított balesetbiztosítási díjak oly csekélyek, hogy azokkal a balesetet szenvedett munkásokon segítve nincs, a baleseti járadékok után járó drágasági segélyeket fel- emeli és a következőképpen állapítja meg.

Mindama balesetet szenvedettek, akiknek balesete az 1914. évi dec. 31-e előtt történt és munkaképességük legalább 40 százalékos 150 százalékos drágasági segélyt; ha munkaképességük kisebb, mint 40 százalékos, 100 százalékos segélyt kapnak.

Az ifjú munkások, így a tanoncok és gyakornokok 40 százaléknál magasabb munkaképességük esetén 200 százalékos, 40 százaléknál alacsonyabb erősségük esetén 150 százalékos segélyt kapnak.

Ama járadékosok, akik 1915. január 1-je után szenvedtek balesetet és már e rendelet életbe léptetése előtt megállapított járadékot élveztek, 100 százalékos, illetve 75 százalékos segélyt kapnak, aszerint, hogy 40 százalékon felül vagy alul van a munkaképességük. Hasonló eset áll a tanoncokra és gyakornokokra is, akik 150 százalékos

vagy 100 százalékos segélyre tarthatnak igényt.

A segélyt megállapító rendelet a balesetbiztosítási járulékokat is szabályozza, olyképpen, hogy a nagy baleseti munkaadók balesetbiztosítási járulékaiknak előlegeit magasabbra felemléti rendeli el.

Raich Balázs kérelme.

(Saját tud.)

Szabadka okt. 2

Raich Balázs Szent Rókuszi plébános kérvényt adott be a városi tanácshoz. A pápi földéken lévő épületek kijavításához kér segélyt, még pedig olyformán, hogy a város adja az anyagot és munkaerőt, a költségeket pedig a plébánia 20-25 évi törlesztéssel fizetné vissza.

Strassburger mérnök már megtartotta a helyszíni szemlét és véleménye szerint az istálló és a lakás olyan állapotban van, hogy annak elodázását tovább halasztani nem lehet. A két épület felépítése, illetve kijavítása körülbelül 21 ezer koronát igényel.

A helyzetet komplikálja az, hogy a földet a város épületek nélkül adta a plébániának és az épületek sehol sincsenek felvéve, a városnak tehát tulajdonképpen az épületek fenntartására semmi kötelezettség sincs.

A tanács mindazonáltal méltányolta a kérelmet és az épületek rendbehozatalát határozta el. Csúpán azt követelte ki, hogy a költségeket a plébánia 10 év alatt köteles visszafizetni.

Károlyi Mihály gróf levelet ír.

Károlyi Mihály gróf jellemrajzához érdekes adatokat szolgáltatott a rendőri nyomozás. — A nemzet vezére a lehető legnagyobb jómodban élt, villáját és magánvagyonát meghagyták s amikor Budapest munkásnépe éhezett, ő maga a leggróbb ebédeket ette s állandó összeköttetésben volt a kommunizmus vezérével. Bizalmas politikai megbeszélésekben is részt vett. Egyszóval sülve főve együtt volt Kun Bélával, a rablóval és kezét fogott Szamuállival, a magyarok hőhőrával.

A velük való intim kapcsolatba belevilágít egy érdekes levél, amelyet azon a különvonaton találtak, amely a bukott népbiztosokat Bécs felé vitte. A kompromittáló adatok és iratok egész tömegét hurcolták magukkal, nehogy a nyilvánosság ítélőszéke elé kerüljenek, egy részüket meg is semmisítették, azonban sikerült jó egynéhányat megmenteni. Az említett levél is ezek közül való. A levelet Károlyi Mihály gróf a juniusi ellenforradalom leverését követő napokban írta. Irta pedig Landlernek, a vörös hadsereg dicső vezérének és a belügyek népbiztosának.

A gróf svábhgyi nyaralóját ut. a tanácsköztársaság állandóan 26 detektívvel őriztette, nehogy a felbőszült közönség meglincolja családijával együtt. — A detektívek a régi államrendőrség detektívjei voltak, akik természetesen nem tudtak beleilleszkedni a rablórendszerbe. Állandóan szidták a tanácsrendszert és várták az idők fordulását.

Hogy ez így történt, arról a már említett levél tanuszkodik. A levél hemzseg a helyesírási hibáktól, — ami Károlyi gróf intelligenciájára és tanultságára vet világot és így hangzik:

1919 jul 4

Kedves Landler

Két hónapja lesz annak, hogy a belügyi kormány Rendelkezése folytán Lakásomat (svábhgy) Lorant ut 22) és engemet Detectivee őriznek. Miadok kettő kettő felváltva tette ezt a szolgálato, Igy összesen 8-10 ember fordult meg nálam Szolgálatukat jól és pontosan végezték ebben nem volt baj.

Ellemben legnagyobb csodálatom s ez kezdetetl engem e sorok írására oseedeimtol — akik feltétlenül megbizhatok (az egyik 35 éve van szolgálatomban) megtudtam, hogy a legerősebb modon beszéltek a mai Rendszer és kormány ellen. Folyton annak a Reményüknek adtak kifejezést — bár jönné már az ellenség — a mai kormány elkergetésére — Az egész haz nép megbotrányozott ezen beszéd fellett. Mind ezt nyiltan tették Az egyik nyiltan Tisza istának vallotta magát — Eleinte nem törődtem sokat ezekkel a pletykakkal — de mint hogy ez állandóan és szinte Rendszeresen folyik, kotelességemnek tartom erről értesíteni.

Szivelyes fivőzlettel

(A legnagyobb ellenforrának valóami szerb neve van Mihalovicshoz hasonló)

Károlyi

Csak kettő viselkedett tartózkodóan... és még egy (Gál) nevet nem tudom

Külömben is nevüket nem ismerem

Csantavéri csendélet.

(Saját tud.)

okt. 2

A csantavéri banditák is életjelt adnak magukról. A csendes község békés hajlamu népét ugyan csak felzavarta méla álmodozásából a minapi eset, amely a helység szomszédságában lévő tanyáit érintte. Szabó István vagyonos csantavéri gazda néhány nappal ezelőtt nagymennyiségű búzát szállított be tanyájáról a csantavéri Dér-fele malomba. A malomtulajdonos megvette a gazda gatonáját 60,000 koronáért, melyet az utolsó teher beszállítása után fizetett ki Szabónak. A pénz kifizetésekor egy gyanus külsejű idegen is tartózkodott a malomban, aki élénk figyelemmel kísérte az említett jelenetet. Amikor Szabó elintézte ügyét és elhajtott, pár perc múlva ő is kecsijára ült s utána roszogott.

Estakony volt már, amidőn Szabó István hazafelé hajtatott; a gazda nem félt az utobálloktól, hát nem sietett; lovai lassan poroszkáltak az országúton és még akkor sem riadtak fel, amint az országúti árkokból egész sereg ismeretlen álarcos rabló ugrott elő és megrohanták a mit sem sejtő gazdát, kivel hamarosan elbántak, annak dacára, hogy Szabó derekasan felvette velük a küzdelmet. Dulakodás közben ólmos bottjával az egyik rablót kezefején megsebesítette; a többiek azonban lefegyverezték, pénzét, aranyóráját és láncát elvették, őt magát egy kissé helybenhagyták és újára boosájtották.

Szabó, a miután hazaért, azonnal jelentést tett a pusztai csendőrségnek. A nyomozás megindult és a tetteseket már másnap kézrekerítették. Csak tizenketten voltak a jómadarak, akik már nem egy oravurt követtek el. A díszes tartsású bizonyára megemlegeti a csendőrség partifogását, akik nem muasztották el őket megtanítani egy kis „móresre” is.

A Petőfi-utcai laktnya és a csendőrség.

A Petőfi-utca és a Vörösmarty-utca sarkán lévő volt 86-os kaszárnya a megszállás óta semmi hasznát sem hajtott. Katonasságot, rongált állapota miatt, nem lehetett beszélni és így legfeljebb a tágas udvart használták fel, ahol autóparkot létesítettek. Közben a Pázmány-utcai Aubermann-ház, amely tulajdonában volt az oda helyezett csendőrségtől felszabadult és átadták az erdőgondnoki hivatalnak. A Petőfi utcai kaszárnya újra szobakerült, ezáltal abban a formában, hogy átadják a csendőrségnek, amilyenek ugyanis nem adhatták meg a Ráóczy-utcai Bezerédy ház külön épületét, mint ahogy azt annak idején tervezték. A Bezerédy-ház külön épülete a tanács legújabb határozata értelmében a létesítendő poliklinika ambulanciájának helyiségének lesz fenntartva és így a csendőrség számára más épület hiányában a rozoga Petőfi utcai kaszárnya maradt. A tanács, hogy a csendőrséget minél hamarabb fel is juttassa, kiküldi szaktörtők gyanánt Vojnics F. Timót gazdasági tanácsost, dr. Mijatov főkapitányt és Ivkovic Ivándákiás Pál főmérnököt a szükséges javítási munkálatok megállapítására. A tanács azt tervezi, hogy az önkéntes mentő-

tőlelet is a kaszárnyába helyezi át, azonkívül egy rendőrbiztosi lakást is berendeztet.

ribilis áremelkedése, az újságíró- és nyomdászszemélyzet jogos igényeinek honorálása és egyéb, az üzem fenntartásához szükséges kiadások felszaporodása a lapok megjelenésének elengedhetetlen feltételévé tették a lap árának emelését.

HIREK.

A közönséghez.

A szabaddai lapokra súlyos kötelezettség hárul. Azt a kellemetlen hírt vagyunk kénytelenek közölni a közönséggel, hogy lapjaink árát a nyomászto viszonyok hatása folytán október hó 4-étől kezdődően fel kell emelnünk példányonként 60 fillérré. Nem szívessen röjjük ezt a terhet az olvasókra, akiknek napi szellemi táplálékát szolgáljuk, és jól tudjuk, hogy vannak köztük olyanok, akik ezt — a mai pénzűtség mellett is jelentéktelen emelést — nem könnyen bírják el.

Joggal hivatkozunk arra, hogy csak az utolsó pillanatban és csak a legnagyobb kényszer hatása alatt határoztuk el magunkat az áremelésre. Kénytelenek vagyunk ezt tenni, ha elakarjuk kerülni a válságot és fenntartani üzemünket. A lappapír hor-

Ha még azt is emlídjük, hogy Ujvidéken, Belgrádban Eszéken, Aradon, Nagyváradon s minden közeli és távoli városban már hónapok óta hatvan, hetven, sőt nyolcvan fillérré árusítják a lapokat, akkor elhatározásunk igazolására mást nem is kell felhozniuk és kérjük a közönséget, hogy a mai nehéz viszonyok közepette ne vonja meg tőlünk támogatását.

A Délvidék, Magyar Ujság, Neven és Szabaddai Ujság kiadóhivatalai.

— **Meghalt egy híres katonikus újságíró.** Szege D. zse, a magyar tudományos világ előtt tisztelt egyéniség, keleti nyelvész, az Alkotmány és Uj Lap munkatársa Budapesten meghalt. Szege több ízben bejárta az egész Balkánt és különösen Albániát ismerte úgy, mint Európában kevés más ember.

— **Népesedési mozgalom a múlt héten.** A szabaddai anyakönyvi hivatal kimutatása szerint az elmúlt hónapban 152 halál- és 198 születési és 90 házassági eset történt. Az szaporulat eszerint 45.

— **Harminchárom napilap jelent meg Budapesten.** A régi lapokkal együtt harminchárom napilap kért engedélyt Budapesten a megjelenésre a román katonai cenzurahivatalnál. A lapok vasárnap már meg is jelentek.

— **Rongálják az utcai díszfákat.** Szabaddán furcsa szokás, noha nagyon is bevélt már, az utcai díszfák rongálása. Tömegesen láthatni, hogy ereden tacsók miként tordelik le a vadgesztenyefágákat a csekély értékű gyümölcsökért. Hasonlóképpen cselekszenek a galagonyfákka is: tépik-török, pusztítják azért a pár szem gyümölcsért, amit termelt. Az élőkák érdekében jól tenné a rendőrség, ha a farongálókat példásan megbüntetné.

— **Ezerféle magyar bélyeg.** Egy bélyegűjság jelentése szerint 37 féle magyar bélyeg van jelenleg forgalomban. Ha ehhez még hozzávesszük a nyomáson előfordult kisebb nagyobb rendelkezéseket akkor a gyűjtőknek ma már szinte ezerféle magyar bélyeggel kell számolniuk.

— **Karbidlámpa asszinházakban.** A budapesti színházak fűtésénél most egy új találmánnyal, a karbidkályhával kísérleteznek. Egy karbidkályha, amely egy száz négyzetméteres szoba befűtésére teljesen alkalmas, mindössze négyszáz koronába kerül és

kilenc órai fűtési időtartamra nyolc korona ára karbidot fogyaszt. A színházak kitörő örömmel fogadták az ajánlatot, valamennyien berendezkednek a végső szénkatasztrófa esetére a karbidkályhával való fűtésre.

— **Megszökött cseléd.** Novák Ferencné sz. Gőze Juliaanna, ki Montág Esónál a Danikó tőzde tulajdonosnőül szolgált, négy napi szabadságra szüleihöz Solt vadkertre utazott. Miután huzamosabb ideig távol volt, Montágék új cselédet fogadtak. Az új cseléd kétnapi szolgálat után megszökött és magával vitte elődje 800 korona értékű ruháit. A rendőrség nyomozza.

— **Bört árverés a katonaság.** A 8. k. gyalogezred folyó hó 5-én, a vasuti állomáson 13 db száraz marhabört ad el árverésen.

— **Betörések.** Ma éjjel Weitzenfeld A. és Társa cég Damjanich utcai raktárába betörték és onnan nagyobb mennyiségű juteárut elvittek. Ugyanek betörték Frank Feren üzletébe is, ahonnan 8 vég vásznat vittek el.

— **Dr. Marton Jenő** sebész-műtő fogorvos (plombirozás, foghuzás érzéstelenítéssel és műfogak) rendel Baththyay utca 6. Edénypiac. Apolló mozi fölött.

— **Dr. Bihari Lujza** fogorvos rendel Főtéren, Vukovic Gerő család fölött (Popovic-féle házban) d. e. 9—12-ig, délután 3—5-ig.

— **Fogorvosi műtermem** a főtéri Vermees házba helyeztem át, a Löwy Testvérek áruháza fölötti emeletre. Szegényeknek ingyenes rendelés 8-tól 9-ig. **Dr. Blum László.**

— **Dr. Vécsei Jenő** orvos rendelője usai betegek részére. Lakása: VI. kör, Mária Terésia-ter 12. Vojnich Piroška-főle ház. Rendel: d. e. 7—9-ig; d. u. 2-től 4-ig és 5—7-ig.

— **Dr. Sherzer Ivo** közkerbási főorvos, a gráci szemklinika volt asszisztense, rendel a szembe-tegek részére d. u. 2—4-ig a városi bérpalotában (a színház mögött) I. em. 6. sz. Szemészeti műtőket a közkerházban, vagy a beteg lakásán végez. Telefonszám 833.

A LIFKA MOZIBAN

esütörtöktől vasárnapig
október hó 2—5-ig —

A vörös boszorkány III. FOLT, AMELY TISZTIT

Banügyi szenzáció 4 felvonásban

Xavier de Montepin világhírű regénye után. —

Főszereplők:

Helena Markovska
Albert Capozzi.

Jegy már kapható!

SPORT.

— **Szvák-MTE.** Vasárnap fog lezajlani az őszi szezon egyik legérdekesebb bajnoki mérkőzése. Két rivális áll egymással szemben, s mindketten jól felkészülten mennek a küzdelembe. Különösen a vasutasok készülnek erősen, mert a mérkőzéssel akérják beigazolni, hogy a pécsi súlyos vereségük nem volt reális. Az MTE megverte Pécest 1:0 eredménnyel, a Svzak pedig kikapott Pécsből 7:3 arányban. A vasárnapi mérkőzést Papp Mátyás vezeti. Délután fél 2 órakor a serlegdíjért játszanak a I. B) csapatok. Az első csapatot küzdelme fél 4 órakor kezdődik. Megfelelő számú ülőhelyről gondoskodik a rendezőeg.

A Korzó-Moziban

szinre kerül

A vörös boszorkány

III. rész

Folt amely tisztit

október hó 2-től okt. 5-ig
(esütörtöktől vasárnapig)

IV. rész (befejezés)

Az igazság diadala

okt. 6-tól okt. 9-ig
hétfőtől esütörtökig

Hirdetmény.

10 láncos parcellákban veresiesi szántóföld a város alatt, a nűút mentén magánárlejtés útján f. évi október 12-én délelőtt féliz óraker Winkler ügyvéd Wesselényi-uti irodájában eladásra kerül.

A feltételeket ugyanott lehet már megelőzően megtekinteni

Pályázat.

A szépligeti róm. kath. német tanítói állásra, a törvényes fizetés mellett, ezennel pályázat hirdettetik. Az iskolaszékre címzett kérvények október hó 30-ig Szépligetre (Báos meze) küldendők

Hirdetmény.

a házi eselédék betegsége szoló biztosítása tárgyában.

A szociálpolitikai ministerium B. B. B. osz ályának 3066/919 sz. rendeletével a házi eselédnek az 1907 évi XIX t. ez. szerint beteg ség eseteire való biztosítási kötelezettsége rendezést nyert. A biztosítási kötelezettségnek az alkalmazottak ezen kategóriájára nézve történt megállapítása folytán a házi eselédék a törvényben megjelölt segélyezési szolgáltatásokra igényjogosultsággal bírnak.

Ez oknál fogva a kerületi munkásbiztosító pénztár felhívja mindazon munkaadókat, kik háztartásukban eselédet (mindenes, szobaleány, takarítónő, szakácsnő és stb.) alkalmaznak, hogy ezen alkalmazottaikat az 1907 évi XIX. t. c. 12. §-ában megjelölt módon

legközelebb 1919. évi okt. 8-ig a kerületi munkásbiztosító pénztár hivatalos helyiségében díjmentesen rendelkezésre álló hivatalos belépést bejelentő lapok felhasználásával a törvényes jogkövetkezmények terhe alatt jelentésük be.

Minden házi eseléd 1919. évi október hó 1-től kezdődőleg a törvény által előírt módon okvetlenül bejelentendő a kerületi munkásbiztosító pénztárnál. Azon eselédeket, kiket 1919. évi október hó 1-e után fogadtak fel munkaadók (gazdák) az alkalmazásba történt belépésük napjával kell bejelenteni. A belépést jelentő lap az alkalmazásba történt belépés napjától számított 8 napon belül annál is inkább betervezendő, mert különben az alkalmazott (eseléd) megbetegedése esetén a felmerült összes költségeket a bejelentést elmulasztó, vagy a bejelentést későn teljesítő munkaadó (gazda) tartozik a kerületi munkásbiztosító pénztárnak megfizetni s azokkal a kihágási eljárás is megindul ellene

Az a munkaadó (eselédtartó) aki eselédjének az alkalmazásban történt belépést az előírt 8 napon belül nem jelenti be, vagy a pénztár által kiírt járulékokat egyáltalában nem, vagy pedig nem az előírt határidőn belül fizeti be, négyszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és 15 napi elzárással büntethető.

A járulékokat a munkaadó a pénztár fizetési meghagyása alapján mindenkor az esedékesség szerint tartozik a pénztárnál befizetni. Jogosult azonban a járulók felét ha a befizetés óta 2 hónap még nem mult el, a eseléd béréből levonni.

A kerületi munkásbiztosító pénztár nyomatékosan figyelmezteti a munkaadókat (eselédtartó gazdákat) hogy a kiírt beteg

segélyezési járulékok be nem fizetése vagy a befizetés elmulasztása minden egyes esetben külön eljárást von maga után.

A további szükséges felvilágosítások a kerületi pénztár székhelyén lakó eselédtartók részére a hivatalos órák alatt a pénztár hivatalos helyiségében szóbelileg, a vidéken lakó munkaadók (eselédtartók) részére pedig az esetről-esetről történő levélbeli megkeresésekre adandó írásbeli válasz által fognak nyújtatni.

A kerületi munkásbiztosító pénztár végül figyelmezteti a munkaadókat (eselédtartó gazdákat), hogy a biztosítási kötelezettség teljesítését kiküldendő közegei által állandó helyszíni vizsgálatok megtartásával hathatatosan ellenőrizni fogja. Szabadka, 1919. szept. 15-én.

A szabadkai kerületi munkásbiztosító pénztár

FELHÍVÁST
helyben és vidékre elvállal:
BERE és TÁRSA
Miklós-u. 42. — Telefon 305

Kalaráb és tők
Dr Massanak kertészetéből.
Megrendelhető: hétköznap délelőtt 132. sz. telefonon.

Túzifa

fölvágását motorral házaknál újból megkezdtem.

VI., Gréczy u. 152.

Német Pál

Főmolnárt

keresek napi két waggonos automatikus 2 éves vámalomba. Belépés azonnal.

Pfeiffer Pál gőzmalom géjmok

A legjobb

GYÁRI ESZENC

kapható

Nojcsék Géza

fűszerkereskedő cégnél

Telefon: Szabadkán. 222. Telefon: 222.

Nyomatott a Szent Antal Nyomdában Szabadkán. —

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy szörmeáruházamat megnyitottam. Mindennemű

szörmés

beszereztem, melyet tisztelt vevő közönségnek lehető

legolcsóbb árak mellett

rendelkezésre bocsátok. Szakszerű kiszolgálást biztosítok, miért kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását

Goldstein Antal szücszmester.

Eötvös-u. 60. (Huspiac), varrónők és tanulók felvételnek.

Értesítjük

a t. vevőközönséget, hogy ismét nagyobb mennyiségű szives

férfi szövet

érkezett, melyet szintén három olcsó árban osztottunk be.

I. osztály 3 méter szövet hozzávaló beléssel	II. osztály 3 méter szövet hozzávaló beléssel	III. osztály 3 méter szövet hozzávaló beléssel
875 K.	675 K.	575 K.

Ajánljuk a nagyérdemű közönség szives figyelmébe, míg a választék tart. Tisztelettel.

Mácsay és Lejko

(Nojcsék fűszerkereskedő mellett)

APRÓ HIRDETÉSEK.

ELADÓ egy keveset használt ellenőrzőpénztár. Bővebbet Faragó Bóla huscsarnokában Eötvös-u. 107

SZERBÜL németül és magyarul tudó gyermekes aaya szoptató dajkának, vagy a házi teendők elvégzésére ajánlok. Cima kiadóban

HÁZMESTERT keresek okt 15-re. Jelentkezni lehet délután 3-4 óra között. Deák utca 65. szám Dr. Váli Dező orvos

TELJESEN új Zongora eladó. Megtekinthető Krausz Géza szállásonál Szalay László-u. 26. sz. Ugyanott egy nagy iratszekerény eladó.

ÜGYES férfi és női szabók felvételnek Vojnics Antal, Damjanich-u., a női képzőnek átellenében

A városi gázműtelepen oltatlan és oltott mész korlátlan mennyiségben eladó. Városi Közélelmezési Hivatal. 2336-7

EGY borbélysegéd azonnali belépésre kerestetik. Fiszter, V. kör 165.

ÜGYES kézi leányok és tanuló leányok felvételnek Csapó Mődivat szalon. Szalai László-u. 23 (Báránköz.) 2348-5

Eladók modern, világos, hálószobák tükrrel, világos előszobaszekerény, ajtók, abakok, kétágulétrák, és darabos esay. V. kör. Bajai-ut 514. 2351-5

ELŐNYÖS NAGYBANI ÁRAKON

KAPHATÓ

- Magcsávazó-szer
- Vasgálicz
- Kénsav
- Saletromsav
- Kékitő I-a fől kg-osüvegekben
- Marószóda lukováci
- Keményítő darabos 70 kgr-os ládákbán
- Karbid 60 kg os hordókban
- Burgonyakeményítő
- Szil I-a 75 kg-os zsákokban
- Sidol
- Vaspor kupolak
- Kékitő tucatonként
- Sóda bicarbóna
- Salmiák darabos
- Schellack (orang)
- Bilistyei ólom zárolt
- 80% Vegyiszta ecetsav ballonokban
- Kénlap I-a olasz kőnből.
- Szegedi paprika ólom-zárolt
- Gyertya
- Tea I-a beylan
- Fahéj
- Pipere szappan I-a minőség
- Puder gyógyszereszek részére

TRAFIKANT-nál

Fűzfás-utca 308. Telefon 4-65 sz.